

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΘΕΜΑ Α

Σύμφωνα με τον συγγραφέα είναι σημαντικό να μαθαίνουμε ιστορία, καθώς τα πνευματικά και πολιτιστικά δημιουργήματα του παρόντος, η γλώσσα, οι γνώσεις, οι ιδέες και κανόνες διαμορφώνονται από τον πολιτισμό και τον αξιακό κώδικα του παρελθόντος. Ταυτόχρονα, με την ιστορική γνώση γίνεται αντιληπτό το παρόν και καλλιεργείται πρώτα από όλα η εθνική αυτογνωσία, που οδηγεί στη συνειδητοποίηση της κουλτούρας, στην αποφυγή προηγούμενων λαθών, στον αυτοπροσδιορισμό και στον μελλοντικό μας προσανατολισμό.

ΘΕΜΑ Β

B1.

- α. Λάθος
- β. Λάθος
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό
- ε. Σωστό

B2. α.

Ο τίτλος έχει τη μορφή ρητορικού ερωτήματος. Χρησιμοποιείται το α' πληθυντικό πρόσωπο και η υποτακτική έγκλιση (να μαθαίνουμε) και διατυπώνεται η βασική έννοια του κειμένου (ιστορία).

Το ερώτημα αυτό:

- προβάλλει το θέμα του κειμένου (το κείμενο που ακολουθεί ουσιαστικά απαντά στο ερώτημα)

-προκαλεί το ενδιαφέρον και τον προβληματισμό του αναγνώστη

-τονίζει την καθολικότητα του θέματος (μας αφορά όλους το θέμα της ιστορίας)

β.

Ο ευθύς λόγος:

-προσδίδει αμεσότητα και οικειότητα στο ύφος

-καθιστά το κείμενο βιωματικό και κατανοητό

-προσφέρει στοιχείο προφορικότητας και διαλογικότητας

B3.

Γλωσσικές επιλογές για την ευαισθητοποίηση του αναγνώστη σχετικά με το ρόλο της επετείου στη διατήρηση της μνήμης. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

-**βραχυπερίοδος λόγος** («Για να επανέλθω...να ξεχαστούν»): με έμφαση τονίζει τον κοινωνικό ρόλο της επετείου διαχρονικά και διατοπικά.

-**αντίθεση** («χαρές και απώλειες»)

-**ασύνδετο** («Τιμά τους ήρωες...στον κάθε αγνοούμενο»): αναδεικνύονται οι πράξεις με τις οποίες η επέτειος διαπνέεται από βαθύ πατριωτισμό.

-**σημεία στίξης** (αποσιωπητικά, παύλα)

-**μεταφορικός λόγος** («ένα δωρεάν μεταφορικό μέσο...εδώ στο παρόν»): ευαισθητοποιεί σχετικά με τη δύναμη της επετείου να συνδέει το παρελθόν με το παρόν

-**προσωποποίηση** («τα θηλάζει εκείνη η παλιά φωτογραφία σου»): δηλώνει το γεγονός ότι η επέτειος τροφοδοτεί τις γενιές

-**επανάληψη** («ιδού –ιδού»)

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Κειμενικοί δείκτες:

- χρονικά επίπεδα (παρελθόν- παρόν)
- ευθύς λόγος «Πράγματα για μια ζωή»
- αναδρομική αφήγηση: «μου διηγήθηκαν τα νυχτέρια»
- πρωτοπρόσωπη αφήγηση «θα σας πω...»

Το ταγάρι:

- είναι η ιστορία της οικογένειας και στοιχείο παράδοσης
- συνδέει τις τέσσερις γενιές μεταξύ τους (η προγιαγιά που το έφτιαξε, η γιαγιά της αφηγήτριας, η μητέρα και η κόρη)
- αντικείμενο λαϊκού πολιτισμού
- για την γιαγιά που συγκινείται το ταγάρι ήταν μέρος της προίκας της και η ανάμνηση που την οδηγεί στο παρελθόν με νοσταλγία
- για τη μητέρα αρχικά είναι χρηστικό αντικείμενο (άβολο), με το οποίο εκφράζει «οικολογικές ανησυχίες» σε μια εποχή που το ταγάρι είναι της μόδας. Αργότερα, όμως, θέλει να το ξεφορτωθεί, γι' αυτό και αυτό βρέθηκε μάλλον «καταχωνιασμένο σε μια παλιά κασέλα». Ενδεχομένως, αυτό να δηλώνει και την απόρριψη του παρελθόντος –της παράδοσης από την ίδια ή ακόμα και τη διαφωνία της με την προηγούμενη γενιά.
- για την κόρη –την αφηγήτρια το ταγάρι είναι το μέσο με το οποίο γνωρίζει και προσεγγίζει την οικογενειακή ιστορία, αφηγείται την ιστορία και αναζητεί τη δική της ταυτότητα.

Τι θα έκανα αν ήμουν στη θέση της αφηγήτριας: Νομίζω θα το κρατούσα ως σύμβολο της οικογενειακής ιστορίας. Θα ήταν στοιχείο μνήμης για την ιστορία της οικογένειας. Δεδομένου ότι το ταγάρι συμβολίζει την παράδοση, θεωρώ ότι με ένα αντικείμενο σαν αυτό θα συνδεόμουν με το παρελθόν, με συνήθειες και συναισθήματα ανθρώπων της δικής μου οικογένειας. Θα το κρατούσα και θα ήθελα να το κληροδοτήσω στην επόμενη γενιά.

ΘΕΜΑ Δ

Άρθρο σε σχολική ιστοσελίδα

Τίτλος

α' πληθυντικό/ γ' πρόσωπο

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Η αξία της ιστορικής γνώσης

- **Πνευματική καλλιέργεια/επαφή με τη γλώσσα, γνώση του παρελθόντος/κριτική σκέψη/καλλιέργεια μνήμης, παρατηρητικότητας/συγκρίσεις με άλλους λαούς→ κατάκτηση αυτογνωσίας**
- **Εθνική συνείδηση/τόνωση φιλοπατρίας και εθνικής αυτογνωσίας/ διαφοροποίηση από τους άλλους λαούς, αποφυγή κινδύνου πολιτιστικής αλλοτρίωσης στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία**
- **Ηθικοποίηση:** αποφυγή λαθών του παρελθόντος/εντοπισμός των αιτιών/ καλλιέργεια ηθικών αξιών: ανεκτικότητα, αγωνιστικότητα, αλληλεγγύη, ελευθερία/ απομάκρυνση από ρατσιστικά στερεότυπα και προκαταλήψεις/υιοθέτηση προτύπων-σημαντικών προσώπων/ αυτοπροσδιορισμός, καλλιέργεια συλλογικής και ατομικής ταυτότητας.
- **Μελλοντικός σχεδιασμός της ζωής:** κατανόηση του παρόντος μέσα από τα ιστορικά γεγονότα
- **Αισθητική καλλιέργεια:** επαφή με τον πολιτισμό, γνωριμία με τα μνημεία των προγόνων, ενημέρωση για καλλιτεχνικές τους δραστηριότητες και τεχνολογίες→ ανάπτυξη αισθητικού κριτηρίου

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: βιωματικοί τρόποι που μπορούν να καλλιεργήσουν το ενδιαφέρον σας για το ιστορικό παρελθόν

- Επισκέψεις σε μουσεία/πινακοθήκες/αρχαιολογικούς χώρους μέσω σχολικών εκδρομών και οικογενειακών επισκέψεων, προκειμένου οι μαθητές να έρθουν σε επαφή διαδραστικά μέσω

παιχνιδιών με το ιστορικό παρελθόν, συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, εκπαιδευτικά ταξίδια.

- Αξιοποίηση της τεχνολογίας στο σχολείο με προβολές ντοκιμαντέρ, ταινιών, προκειμένου να κινητοποιηθεί η σκέψη, να εκφραστεί γόνιμος διάλογος καθηγητών-μαθητών
- Συμμετοχή και υλοποίηση εορτών-επετείων από τους ίδιους τους μαθητές για την τοπική ή παγκόσμια ιστορία: ιστορική έρευνα, μελέτη δευτερογενών πηγών, υιοθέτηση μνημείων, δραματοποίηση-θέατρο, ζωγραφική, επαφή με λογοτεχνία συνεντεύξεις σε ανθρώπους που έχουν ζήσει σημαντικά ιστορικά γεγονότα
- Συζήτηση στο οικογενειακό ή σχολικό πλαίσιο με ανθρώπους του παρελθόντος (μάρτυρες ιστορικών γεγονότων).
- Συμμετοχή σε οικογενειακές γιορτές και παραδόσεις, τήρηση ηθών και εθίμων.
- Ανάδειξη τοπικής ιστορίας και συνεργασία με τοπικούς φορείς και φορείς πολιτισμού.
- Συμμετοχή σε ιστορικούς ομίλους.